

Ἐρωτηθεὶς ποτε ὁ Διογένης διατί τὸ χρυσίον εἶνε ὠχρόν·

— Διότι, εἶπε, πολλοὶ τὸ ἐπιβουλεύονται.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Οἱ Ἕλληνας δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν τὸ βαθὺ ἐκεῖνο φιλοσοφικὸν ῥῆμα, ὅτι τὸ παρὸν κυφορεῖ τὸ μέλλον, ὅτι ἐκεῖνο μόνον φύεται τὸ ἔρ ὅ,τι σπαρῆ τὸν χειμῶνα, καὶ ὅτι, ἐὰν διὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὰ οὔτε σπεύροντα οὔτε θεορίζοντα, φύουσι χόρτον ἄσπαρτον οἱ ἄγροί, οἱ λαοὶ ὅμως καὶ τὰ ἔθνη θεορίζουσι μόνον ὅ,τι ἔσπειραν, καὶ δρέπουσιν ὅ,τι ἐφύτευσαν. Ἐὰν δὲν ἔσπειρον ὁ Καθούρ, δὲν ἐθερίζεν ἡ Ἰταλία· ἐὰν δὲν ἐφύτευεν ὁ Βίσμαρκ ἀπὸ τοῦ 1861, δὲν ἔδρεπον οἱ Πρώσοι μετὰ δεκαετίαν· ἐὰν οἱ πατέρες τῶν πατέρων ἡμῶν δὲν ἐκαλλιεργουν ἐπὶ πολλὰς ἐτῶν δεκάδας τὸν σπόρον τῆς ἐλευθερίας, δὲν ἐκαρποῦντο αὐτὸν οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ 1821· ἂν ὁ Λουδοβίκος Ναπολέων — ἵνα καὶ σικιὰν θέσω παρὰ τὰ φῶτα — δὲν ἔσπειρεν ἐπὶ εἰκοσαετίαν τὴν ἐκθλήλυσιν καὶ τὸν ἐκφαυλισμὸν ἐν Γαλλίᾳ, δὲν ἐθερίζεν, αὐτὸς μὲν τὴν ἐπαίσχυντον πτώσιν του, ἡ δὲ Γαλλία τὰς φοβερὰς τῶν τέκνων αὐτῆς ἐκατόμβας. Ἀτενίζωμεν λοιπὸν μετὰ παρηγόρου προσδοκίας εἰς τὸ μέλλον ἡμῶν· μὴ ἀρκώμεθα ὅμως εἰς εὐχὰς μόνον καὶ εἰς ἐλπίδας. Μὴ γοητεύομεθα ἐκ τοῦ ὠραίου ἀντικατοπτρίσματος, ὅπερ προτρέγων ὁ πόθος εἰκονίζει πρὸ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν. Ἔργαζώμεθα! *Laboremus!* Ἀποσειώμεν τὴν νόκην, ἥτις μᾶς κατέλαβεν! Ἀποπνίξωμεν ἕκαστος τὸν ἀτομικὸν αὐτοῦ ἐγωϊσμὸν, τὸν γεννήσαντα τὴν φοβερὰν ἡμῶν πρὸς τὰ κοινὰ ἀδιαφορίαν, καὶ ἐννοήσωμεν τέλος, ὅτι μόνον εὐπραγούντος τοῦ ὅλου εὐπραγοῦσι τὰ ἄτομα. Μὴ ἀπελιπώμεθα δὲ ἐκ τῆς σημερινῆς ἡμῶν καταστάσεως. Ἡ ἄνω καὶ κάτω καὶ πρὸς οὐδένα σκοπὸν φερομένη πολιτικὴ ἡμῶν ἐνέργεια, ὁ ἀνερατίσττος κοινωνικὸς ἡμῶν βίος, ἡ διανοητικὴ ἡμῶν ζύμωσις, ἐξ ἧς πολλὰ μὲν ὁ τάραχος, μέχρι δὲ μέχρι τοῦδε ἡ παραγωγὴ, εἰσὶ φαινόμενα φυσικὰ καὶ ἀναγκαιῶς παρεπόμενα τοῖς σήμερον καιροῖς. Διαβιούμεν περιόδον μεταβατικὴν, διερχόμεθα ἐποχὴν παρασκευῆς καὶ δοκιμασίας. Μὴ ἀξιῶμεν νὰ δρέψωμεν ἡμεῖς αὐτοὶ τὸν καρπὸν τῶν κόπων ἡμῶν, μηδὲ δυσφορῶμεν ἀναλογιζόμενοι, ὅτι μετὰ μακρὰς ἐνικυτῶν περιόδους θέλει βλαστῆσαι ὁ σήμερον ριφθησόμενος σπόρος. Ἄν ἡμεῖς ἐθερίσαμεν ὅ,τι ἄλλοι ἔσπειραν, πρέπει καὶ ἄλλοι νὰ θερίσωσιν ὅ,τι σπεύρομεν ἡμεῖς. Ἡμᾶς ἔταξεν σήμερον ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ σκαπανεὶς τῆς μελλούσης γενεᾶς· — ἄς προλειάνωμεν αὐτῇ τὴν ὁδὸν τῆς δόξης καὶ τῆς εὐημερίας· ἡμᾶς ἔθηκε σήμερον ἡ Πρόνοια πρῶτην βαθμίδα, ἐφ' ἣν θὰ πατήσωσιν ἀναγκαίως οἱ μετ' ἡμᾶς, ὅπως ἀναβῶσιν ὅπου προώρισται νὰ ἀναβῆ ποτε ἡ Ἑλλάς· — ἄς παρασκευάσωμεν τὴν κρηπίδα ταύτην ἀσφαλῆ. Ἄς ἐργασθῶμεν

λοιπὸν οὐχὶ διὰ τὸ παρὸν ἀλλὰ διὰ τὸ μέλλον. (*Ἄγγελος Βλάχος).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ ἀκόλουθον ἀνεκδοτὸν τοῦ φιλολογικοῦ βίου τοῦ Βαλζάκ εὐρίσκουμεν εἰς τὴν παρισινὴν ἐφημερίδα «*Voltaire*».

Ἐπέραν τινὰ ὁ Βαλζάκ ἐδείπνει μετ' ἄλλων τινῶν λογίων καὶ τινος εὐφυοῦς συμβολαιογράφου.

Ὁ διάσημος μυθιστοριογράφος ἦτο λίαν περὶφροντις καὶ σχεδὸν ἐφάνετο ξένος τῆς διασκεδάσεως. Ἡ μελαγχολία του ἀπετέλει τοιαύτην ἀντίθεσιν πρὸς τὴν γενικὴν εὐθυμίαν, ὥστε ὁ συμβολαιογράφος τοῦ ἔκαμε παρατήρησιν περὶ τούτου.

— Ἐὰν νομίζετε ὅτι εἰμπορεῖ τις νὰ γελᾷ, ἀπεκρίθη ὁ Βαλζάκ ὠργισμένος, ὅταν τὸ πρῶτ' ὀφείλει νὰ πληρώσῃ χίλια φράγκα καὶ δὲν ἔχη λεπτὸν εἰς τὴν τσέπη!

— Αὐτὸ μόνον εἶνε; εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος μειδιῶν.

Καὶ ἐξάγων τὸ χαρτοφυλάκιόν του·

— Ἴδου, προσέθηκε, λάβε τὰ χιλιά σου φράγκα· θὰ μοὶ τὰ ἐπιστρέψῃς ἐκ τοῦ προϊόντος τοῦ πρώτου βιβλίου σου.

— Τοῦ καλλιτέρου βιβλίου μου, ἀπήντησεν ὁ Βαλζάκ τονίζων τὴν λέξιν.

Καὶ προσκαλέσας τὸν ὑπηρετὴν ἐζήτησε γραφίδα καὶ χάρτην, καὶ καλλιγραφικῶς ἔγραψε·

«Ὁ ὑποφαινόμενος ὑπόσχομαι νὰ ἀποδώσω εἰς τὸν κ. X* συμβολαιογράφον, ἐκ τοῦ προϊόντος τοῦ καλλιτέρου βιβλίου μου, τὸ ποσὸν φράγκων χιλίων, τὰ ὅποια ἐλευθερίως μοὶ ἐδάνεισε· — Βαλζάκ».

Ὁ συμβολαιογράφος ἐφύλαξε τὸ πολύτιμον αὐτόγραφον.

Παρήλθον τρία ἔτη. Ὁ Βαλζάκ εἶχε λησμονήσει ἐντελῶς τὸ πρᾶγμα, ὅτε ἡμέραν τινὰ ἔλαβε τὸ ἀκόλουθον ἐπιστόλιον·

«Φίλτατε, πρὸ μικροῦ ἀνέγνωσα τὴν *Eugenie et Grandé*. Ὅποιον ἀριστούργημα! Εἶνε κατὰ τὴν γνώμην μου τὸ καλλιτέρον βιβλίου σου. — X*».

Ὁ ὀφειλέτης ἐνόησε τί ἐσήμαινεν ἡ ἐπιστολή, ἀλλὰ μὴ ᾔδεν εἰς θέσιν νὰ συμμορφωθῆ πρὸς τὸ συμπέρασμά της, ἀπήντησε:

«Ἵπομονή! Ἡ *Eugenie et Grandé* εἶνε ἐκ τῶν καλῶν ἔργων τοῦ Βαλζάκ, ἀλλ' ὄχι τὸ καλλιτέρον του. — Βαλζάκ».

Ἄεκα ἔτη παρήλθον ἀκόμη, ἡ δὲ ἐκδοσις τῶν *Πτωχῶν γοεῶν* ἐκίνησε τὸν συμβολαιογράφον εἰς νέαν ὑπόμνησιν πρὸς τὸν ὀφειλέτην του.

«Δὲν εἶσθε καθόλου ἐνθαῤῥυντικὸς, ἀπεκρίθη ὁ Βαλζάκ· σὰς βεβαιῶ ὅτι εἰμπορῶ νὰ γράψω πολὺ καλλιτέρα ἀκόμη».

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

Ἄξι τοῖς μικροῖς μικρὰ διδοῦσι θεοί.